

Sygn. akt II CSK 775/17

POSTANOWIENIE

Dnia 10 maja 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z powództwa Biura Architektonicznego "F"
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł.
przeciwko „S...” Spółce Akcyjnej w S.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 10 maja 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w S.
z dnia 26 maja 2017 r., sygn. akt I ACa [...] /16,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 3600 (trzy tysiące sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia o charakterze nadzwyczajnym. Ma przede wszystkim na celu - w interesie publicznym - ujednolicenie orzecznictwa sądów powszechnych, rozstrzyganie sporów precedensowych oraz o istotnym znaczeniu dla rozwoju prawa i judykatury sądowej. W związku z tym jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie, w którym skarżący powinien wskazać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. i związku z tym istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący w odrębnym wywodzie wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Do oceny podstaw skargi kasacyjnej dochodzi dopiero na etapie jej rozpoznania przez Sąd Najwyższy.

Powodowa spółka Biuro Architektoniczne „F” Spółka ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w S. z dnia 26 maja 2017 r., oddalającego jej apelację od wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 26 września 2013 r.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na przesłankach przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Według powódki w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, a mianowicie czy strony w umowy o dzieło mogą w umowie uregulować, co będą rozumiały prze odpowiedni termin w rozumieniu art. 636 § 1 zd. 1 k.c.

Skarżąca podniosła też, że w niniejszej sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisu przepisów budzących poważne wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie sądów, a mianowicie:

1) art. 246, 247 k.p.c. oraz art. 65 § 1 i 2, 76 i 77 § 1 k.c., w szczególności określenia i opisanie różnic pomiędzy prowadzeniem wszelkich dowodów w celu ustalenia, jak strony rzeczywiście rozumiały pisemne oświadczenie woli, zawarte w dokumencie obejmującym czynność prawną, w wyniku czego dochodzi do dopuszczalnej prawnie sytuacji, w której właściwy sens umowy ustalony przy zastosowaniu wskazanych dyrektyw będzie odbiegał od jej jasnego znaczenia w świetle reguł językowych, a sytuacją, w której dochodzi do przeprowadzenia dowodów przeciwko osnowie dokumentu lub ponad osnowę dokumentu?

2) Wzajemnej relacji pomiędzy zakresami znaczeniowymi norm zawartych w art. 398²⁰ k.p.c. oraz art. 386 § 6 k.p.c. a mianowicie tego, czy pojęcie wykładni prawa dokonanej w tej sprawie przez Sąd Najwyższy obejmuje również sytuacje, w których Sąd Najwyższy pisze, i to w związku z uwzględnieniem zarzutu skargi kasacyjnej dotyczącego dowodu z opinii biegłego, że określona okoliczność niezbędna do zbadania sprawy wymaga wiadomości specjalnych, jednak czyni to bez literalnego wskazania art. 278 § 1 k.p.c. dokonując jednak w ten sposób jego wykładni. Wypowiedzi Sądu Najwyższego wymaga też wskazanie konsekwencji odejścia przez sąd drugiej instancji od wykładni prawa dokonanej przez Sąd Najwyższy.

Według powódki rozpoznanie skargi kasacyjnej usprawiedliwia również jej oczywista zasadność albowiem Sąd drugiej instancji odstąpił od wykładni art. 278 § 1 k.p.c. przedstawionej w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2015 r. i miał oprzeć się odnośnie kwestii wykonania koncepcji architektonicznej na opinii biegłego, pojęcie to badał swoimi rozważaniami a ponadto pomimo zdyskwalifikowania od strony formalnej opinii biegłych A.P. i Ł.L.

wprowadził do swojego rozstrzygnięcia, przez bezrefleksyjne powtórzenie i podzielenie ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji, stwierdzenia zawarte w opinii tych biegłych (str. 19 i 20 uzasadnienia).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale i innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (por. m.in.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji. Zagadnienia muszą mieć charakter rzeczywisty i konkretny. Argumentacja uzasadniająca wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinna nawiązywać do przesłanek przedsądu, a ponadto stanowić odrębną, pogłębioną argumentację prawną wskazującą na zaistnienie powołanych okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2008 r., II PK 3/08, nie publ.; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06, nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.).

Skarżąca nie sprostала przedstawionym wyżej wymaganiom, ograniczyła się bowiem do przedstawienia własnej oceny tego zagadnienia na tle wątpliwości, jakie w tym zakresie miał mieć Sąd Apelacyjny. Pomija się też wnioski i ustalenia tego Sądu, iż pozwany kilkakrotnie przed złożeniem oświadczenia o odstąpieniu od umowy był wzywany do zmiany sposobu wykonywania umowy i wyznaczane były terminy do dokonywania korekt świadczenia, które pozwany uznając, że jego zachowanie jest prawidłowe, ignorował oświadczając wprost o braku woli dokonania tych korekt.

Jak zostało przyjęte w orzecznictwie Sądu Najwyższego, jeżeli skarżący powołuje się na przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, jaką jest

potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, powinien wykazać, że wskazany przepis prawa, mimo że budzi wątpliwości, nie doczekał się wykładni bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć, jak też, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, nie publ.; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z dnia 8 lipca 2008 r., I CSK 111/08; z dnia 26 kwietnia 2012 r., III SK 43/11, nie publ.; z dnia 24 kwietnia 2014 r., II CSK 600/13, nie publ.).

Skarżąca nie wykazała, że w sprawie występuje tak rozumiana przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Prowadzeniu wszelkich dowodów w celu ustalenia, jak strony rzeczywiście rozumiały pisemne oświadczenie woli nie stoi na przeszkodzie norma art. 247 k.p.c. Dowody zgłaszane w tym wypadku nie są bowiem skierowane przeciwko podstawie lub ponad podstawę dokumentu, a jedynie służą jej ustaleniu w drodze wykładni. Czym innym jest dowodzenie przeciwko podstawie dokumentu, czyli dowodzenie, że strona złożyła oświadczenie innej treści niż zostało to stwierdzone w dokumencie, a czym innym jest wykładnia oświadczeń woli uwzględniająca dyrektywy wskazane w art. 65 § 2 k.c. Nie ma sprzeczności w judykaturze, iż przepis ten dopuszcza taką sytuację, w której właściwy sens umowy ustalony przy zastosowaniu wskazanych w nim dyrektyw będzie odbiegał od jej „jasnego” znaczenia w świetle reguł językowych. Potwierdza to nie tylko wymieniony w skardze wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2011 r., V CSK 427/10 (nie publ.). Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy między innymi w wyrokach z dnia 18 września 2013 r., V CSK 436/12, nie publ. oraz z dnia 2 grudnia 2011 r., III CSK 55/11, nie publ. a także w innych przytoczonych w ich uzasadnieniach orzeczeniach.

W związku z kolejnymi przedstawionymi w skardze kasacyjną przepisami wymagającymi wykładni należy wskazać, w orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że związanie, o którym mowa w art. 398²⁰ k.p.c., obejmuje jedynie wąsko rozumianą samą wykładnię prawa, której dokonał Sąd Najwyższy, czyli sposób interpretowania wchodzących w grę przepisów. Nie obejmuje zatem innych

wypowiedzi tego Sądu, a więc odnoszących się do stanu faktycznego sprawy lub poglądów wykraczających poza ramy skargi kasacyjnej (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 1999 r., I PKN 474/98, OSNP 2000 r., nr 5, poz. 177, z dnia 12 grudnia 2001 r., V CKN 437/00, z dnia 23 października 2002 r., II CKN 860/00, z dnia 6 września 2005 r., I PK 55/05, z dnia 13 grudnia 2006 r., II CSK 294/06, z dnia 22 listopada 2007 r., III CSK 141/07; z dnia 26 lutego 2009 r., IV CSK 415/08 nie publ.; z dnia 15 października 2009, I CSK 83/09, nie publ.).

Nie budzi też żadnych wątpliwości, iż przy ponownym rozpoznaniu sprawy sąd, któremu sprawa została przekazana, związany jest wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Sąd Najwyższy oraz że wykładnia taka wiąże podmiot wnoszący skargę kasacyjną, a w konsekwencji również Sąd Najwyższy rozpoznający ten środek zaskarżenia (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 9 lutego 2005 r., II CK 413/04, nie publ.; z dnia 8 października 2009 r., II CSK 180/09, nie publ. oraz z dnia 1 września 2010 r., III PK 8/10, nie publ.).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że powołanie się przez podmiot wnoszący skargę kasacyjną na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, nie publ.; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ.; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, nie publ.; z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07, nie publ.; z dnia 20 czerwca 2007 r. II CSK 184/07, nie publ.; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, nie publ.; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, nie publ.; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, nie publ.; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/ 07, nie publ.; z dnia z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, nie publ.; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, nie publ.; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, nie publ. i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, nie publ.).

Skarżąca nie wykazała występowania w sprawie tak rozumianej oczywistej zasadności skargi kasacyjnej zwłaszcza jeśli uwzględni się, że Sąd drugiej instancji dopuścił dowód z opinii kolejnego biegłego o odpowiedniej specjalizacji. Dalej, kierując się tą opinią dokonał wykładni umowy stron w zakresie przedmiotu umowy. Poza tym, ustalenia poczynione przez dotychczasowych biegłych zostały przytoczone w części wstępnej pisemnego uzasadnienia zawierającej opis ustaleń i wniosków Sądu pierwszej instancji, przy czym Sąd Apelacyjny wyraźnie zastrzegł, iż eliminuje poczynione w tym zakresie ustalenia a swoje rozstrzygnięcie opiera na ocenie dowodu z opinii biegłego przeprowadzonego w postępowaniu apelacyjnym. Nie można też pominąć, że uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w części stanowi niedopuszczalne w postępowaniu kasacyjnym kwestionowanie oceny dowodu z opinii tego biegłego.

Konkludując trzeba stwierdzić, że w sprawie nie zachodzą wskazane przez skarżącą przesłanki opisane w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. ani brana pod rozagę z urzędu nieważność postępowania.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. postanowił jak wyżej.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 w zw. z art.. 391 § 1, 398²¹ k.p.c.

jw

a.ł.